

[Bertel Dahlgaard.]

tror ikke, der er nogen kyndig, der vil mod-sige, at det er aldeles givet, at der indenfor den mindre industri og håndværket foreligger muligheder for moderniseringer, rationaliseringer og dermed øget konkurrenceevne, som ikke i dag bliver udnyttet på grund af finansieringsvanskeligheder. Den lånevirkosomhed, som for håndværkets vedkommende foregår i kraft af loven til fremme af danske erhvervsinteresser, har fået ganske overordentlig ringe betydning, og man kan også sige, at den sikkert ikke i betydeligt omfang vil kunne finde anvendelse på det område, vi beskæftiger os med her. Jeg ved, at der indenfor håndværkskredse i de senere år er arbejdet for at finde frem til en ordening, hvorved håndværket og håndværksfagenes organisationer stiller visse garantimidler til rådighed og i det hele taget har det økonomiske medansvar for en videregående udlånsvirksomhed. De tanker, der her er tale om, falder i virkeligheden sammen med de tanker om samvirken mellem erhvervene og myndighederne, som Marshall-overenskomsten, som dette lovforslag bygger på, og jeg vil derfor henstille, at man i forbindelse med dette lovforslags behandling i udvalget og spørgsmålet om den videre anvendelse af genopbygningsfonden også drøfter det forhold, jeg her har nævnt. Men jeg understreger, at det gælder her, som det i det hele taget gælder ved anvendelsen af denne fond, at forudsætningen for anvendelsen af den billige finansiering må være, at det drejer sig om produktioner og erhverv, hvor man står overfor at skulle overvinde foreliggende finansieringsvanskeligheder, men hvor der er aldeles overvejende sandsynlighed for, at erhvervsmulighederne derefter er forbedret således, at det, der er ofret, nationaløkonomisk set kommer tilbage med gyldne renter.

Må jeg så endnu sige et par bemærkninger om selve lovforslagets bestemmelser. Det fremgår af lovforslaget, at man tænker denne fonds midler anvendt til ydelse af lån, tilskud og garantier. Jeg vil gerne rejse det spørgsmål overfor ministeren, om det er vel betænkt at give en sådan støtte overhovedet i noget tilfælde i form af tilskud. Jeg tror for min del, det vil være rigtigt, at hvor støtte ydes af denne fond, ydes den på betingelse af selve kapitalens tilbagebetaling, således som det også er foreslået i lovforslagene vedrørende mejerierne og frugtlagrene. Denne genopbygningsfond skulle jo ikke opspises, men den skulle være virkende til fremme af danske erhvervs konkurrenceevne ud i fremtiden,

og tanken er jo også netop, når der ydes støtte af denne fond, at de pågældende produktioner gennem støtten skal blive selvhjulpne under fremtidens konkurrence.

Jeg skal med disse ord anbefale lovforslaget til en velvillig behandling, idet jeg under behandlingen af de følgende to lovforslag gerne vil knytte enkelte yderligere bemærkninger dertil, også bemærkninger i anledning af de udtalelser, der er fremsat af andre ordførere.

Alfred Jensen: Når man stilles overfor et investeringsforslag som det foreliggende, går tankerne jo uvilkårligt tilbage til krigens tid og til tiden umiddelbart efter dens afslutning. Da taltes der jo nemlig i høj grad om, at kriser, økonomisk usikkerhed og arbejdsløshed skulle overvindes, faktisk skulle bandlyses og kunne blive det takket være samfundsmæssig investering og indsats. Det var ikke mærkeligt, at man kom med sådanne udtalelser, og det var ikke mærkeligt, at folk regnede med, at der var et vist hold heri; man havde jo netop set, at staterne under krigen havde været i stand til at sætte alle hjul i gang, skaffe arbejde til alle hænder, når det gjaldt krigsformål — så var det vel ret naturligt, at man også måtte være i stand til at sætte hjulene i gang, holde dem i gang, for fredelige formål, for genopbygning og for en lykkelig tilværelse for menneskene, og det manglede jo dengang ikke på løfter om, at der skulle blive sat ind, så arbejdsløshed ikke fremtidig blev tolereret.

Vi kommunister er enige i, at samfundet kan sætte ind og skabe harmoni i erhvervslivet, overvinde planløsheden, kriserne og arbejdsløsheden, men det kræver ganske vist, at samfundet så også skrider ind på en sådan måde, at alle spekulationsinteresser bliver tilsidesat. Vi for vort vedkommende gik derfor ind for, at alle virksomheder, alle erhvervsforetagender, der havde mono-polets karakter, skulle nationaliseres, og at samfundets økonomiske liv skulle tilrettelægges og planlægges udelukkende under hensyn til folkets interesser. Erfaringerne har og havde dengang forlængst vist, at hvor man gik den vej, var det muligt at skabe plan i erhvervslivet, i produktionen, var det muligt at overvinde kriser og arbejdsløshed. Det var dengang set i Sovjetunionen, det er siden bekræftet i Sovjetunionen og set i de folkedemokratiske lande, hvor man har inddraget de store virksomheder, hvor man har mobiliseret alle nationens økonomiske ressourcer for at fremme beskæftigelsen, for at fremme velstanden.